

MASARYKOVA UNIVERZITA

Filozofická fakulta

Ústav pedagogických věd

Systémy certifikace vzdělávání dospělých v ČR

Andragogika

Brno 2004

Vendula Hlavatá

Lucie Kozáková

Petra Vrbová

Petra Válková

V.ročník

SYSTÉMY CERTIFIKACE VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH V ČR

Definování systémů certifikace viz druhý příspěvek k tomuto tématu.

Tento referát vychází z internetových stránek Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR a ze zkušeností vzdělávacích agentur. Je zaměřen více prakticky. Příspěvek by měl seznámit s rekvalifikačními kurzy akreditovanými MŠMT, které jsou nabízeny u nás a zejména, jak postupovat při ucházení se o akreditaci pro rekvalifikaci u MŠMT. Na závěr uvedeme statistické údaje týkající se vzdělávání dospělých, které je akreditované MŠMT.

Rekvalifikační vzdělávání je součástí aktivní politiky zaměstnanosti a má svou legislativní úpravu. Vzdělávací instituce, které uskutečňují rekvalifikační vzdělávací programy realizované v rámci působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, musí mít akreditaci MŠMT.

1.

Podmínky a návod k podání žádosti o akreditaci pro rekvalifikace

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky v návaznosti na vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí ČR sjednotilo v roce 1992 postup pro zpracování žádosti o pověřování vzdělávacích zařízení k vydávání dokladů o kvalifikaci po ukončení rekvalifikace do následujících zásad, podle kterých se zpracovává žádost:

- ❖ **subjekty oprávněné k podání žádosti o pověření**
 - vzdělávací zařízení s právní subjektivitou (právnícká nebo fyzická osoba)
 - podnik (organizace) pro vlastní vzdělávací zařízení nebo pro vnitropodnikový útvar, pověřený organizačním řádem podniku (organizace), vzděláváním pracovníků.
- ❖ **náležitosti žádosti**
 - uvedení pracovních činností, pro které má být prováděna rekvalifikace (nikoliv prohlubování kvalifikace). Pro interdisciplinární činnosti a pro nově vzniklé pracovní činnosti připojit výstižné označení s připojením popisu profilu pracovní činnosti.
 - vzdělávací projekt
- ❖ **obsah vzdělávacího projektu**
 - název vzdělávací akce, který vyjadřuje stručně obsahovou specializaci a formu vzdělávací činnosti a okruh pracovníků, pro který se akce připravuje
 - jméno organizátora a jméno odborného garanta, který odpovídá za zpracování projektu a současně za průběh vzdělávací akce
 - charakteristika a cíl vzdělávací akce, základní údaje o výchozí situaci, stanoví vzdělávací záměry a koncepčně vymezuje obsahovou náplň /vzdělávací cíle, tj. osvojení konkrétních znalostí a dovedností s případným odvoláním na dokumenty určující obsahovou náplň vzdělávací akce/
 - forma vzdělávací akce (internátní studium, denní studium, distanční studium, kombinované studium, víkendové studium apod.) a doba mezi jednotlivými soustředěními
 - kritéria pro výběr účastníků vzdělávací akce obsahující vstupní požadavky, které musí splňovat účastníci vzdělávací akce, jako jsou např. stupeň školního vzdělání, délka odborné praxe, apod. Je-li to třeba, určí se i forma přijímacího řízení. Za výběr

- a přijímací řízení odpovídá organizátor vzdělávací akce.
- obsahovou náplň vzdělávací akce, kterou tvoří účelově a logicky uspořádaný soubor vědomostí a dovedností, jež se mají pedagogickými prostředky přenést do vědomí a jednání účastníků vzdělávací akce
- hodinová dotace jednotlivých tematických celků musí zabezpečovat alespoň průměrné zvládnutí obsahu vzdělávací akce. Do časové dotace se nezapočítává čas na závěrečné zkoušky. U některých rekvalifikačních kurzů je minimální časová dotace určena komisí pro akreditaci vzdělávacích programů minimálním rozsahem vyučovacích hodin /přehled níže/.
- metodika, učební pomůcky a didaktická technika. Uvede se i konkrétní studijní literatura a její dostupnost pro účastníky vzdělávací akce.
- údaje o vybavení a prostorovém členění učebních prostorů. Připojí se event. doklad o zabezpečení učebních prostorů. Uvede se dále počet účastníků v jedné vzdělávací akci.
- jmenný seznam lektorů doplněný prohlášením o odborné a pedagogické kvalifikaci vyučujícího
- informace o ukončení vzdělávací akce, které může být různé /např. zkouška odpovídající zápočtu, závěrečná zkouška (teoretická i praktická), obhajoba závěrečné práce, organizování resp. přímé řešení konkrétních problémů provozní praxe/

❖ přílohy žádosti

- doklad o zřízení vzdělávacího zařízení (výpis z obchodního rejstříku nebo živnostenský list vydaný podle živnostenského zákona nebo statut, příp. výpis z organizačního řádu). Ve všech těchto dokumentech musí být uvedena vzdělávací činnost jako předmět podnikání nebo jako vnitropodniková působnost.
- doklad o vzdělání a kvalifikaci garanta rekvalifikačního kurzu

❖ poznámky

- pověření je udělováno na dobu tři let. Žádosti se neprodłużují, po skončení platnosti je nutno podat novou žádost.
- za udělené pověření se vybírá správní poplatek ve smyslu zákona ČNR č. 368/1992 Sb. o správních poplatcích vybíraných správními orgány České republiky. Pověření se vydá až po zaplacení výše uvedeného poplatku.
- pověření pro kurzy výpočetní techniky se uděluje za předpokladu, že na 1 účastníka kurzu je při výuce 1 počítač (prohlášení uvést v žádosti).
- vyučovací jednotkou je vyučovací hodina. Minimální délka vyučovací hodiny je 45 minut. V jednom vyučovacím dni nesmí být překročen počet osmi vyučovacích hodin výkladového charakteru. Počet vyučovacích hodin může být z osmi zvýšen na deset, budou-li mít další vyučovací hodiny charakter praktického nácviku či diskuse. Pro práci s PC platí požadavek nepřekročení osmi vyučovacích hodin. V běžném pracovním týdnu smí být takto realizováno maximálně 50 vyučovacích hodin příslušného rekvalifikačního kurzu.
- na závěr kurzu se vydává OSVĚDČENÍ. Instituce vydávající toto osvědčení je povinna uvádět charakteristiku kurzu s názvem, na který bylo vydáno + pověření a rozsah hodin kurzu /vzor níže/.
- komise zasedá 1x měsíčně (kromě července a srpna), žádosti je nutno předložit nejpozději 10 dní před jejím zasedáním
- žádost se zasílá na adresu: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Komise pro akreditaci rekvalifikačních programů
Karmelitská 7
Praha 1 118 12

❖ vzor osvědčení

Název vzdělávacího zařízení

OSVĚDČENÍ

Číslo:.....

Jméno:.....

Den, měsíc a rok narození:.....

Absolvoval(a).....

.....

v rozsahu hodin.

Pověření k vydávání dokladu o kvalifikaci s celostátní platností ve smyslu vyhlášky č. 21 / 91 Sb. ve znění vyhlášky 324 / 92 Sb. uděleno MŠMT ČR dne
pod č.j.

V dne

.....
předseda zkušební komise

.....
statutární zástupce vzdělávacího
zařízení

razítko vzdělávacího zařízení

2.

Některé rekvalifikační kurzy a jejich minimální hodinové dotace

N á z e v	Vstupní předpoklad vzdělání	
	základní	střední odborné úplné střední úplné střední odborné
	rozsah rekval. kurzu v hod.	rozsah rekval. kurzu v hod.
SKUPINA: <u>Kovy a kovové výrobky</u>		
Kovářské práce	600	300
Zámečnické práce	600	300
Nástrojařské práce	600	300
Kovoobráběčské práce	600	300
Galvanizéřské práce	600	300
Smaltéřské práce	600	300
Slévárenské práce	600	300
SKUPINA: <u>Motorové a ostatní dopravní prostředky</u>		
Opravy motorových vozidel	600	300
Opravy karoserií	600	300
Opravy ostatních dopravních prostředků	600	300
SKUPINA: <u>Zdravotnické výrobky a výrobky jemné mechaniky</u>		
Hodinářské práce	600	300
SKUPINA: <u>Zpracování kameniva a zemin, keramika</u>		
Povrchové úpravy skla	600	300
Kamenické práce	600	300
SKUPINA: <u>Chemická výroba</u>		
Výroba kosmetických přípravků	600	300
SKUPINA: <u>Potraviny a nápoje</u>		
Řeznické a uzenářské práce	600	300
Mlynářské práce	600	300
Pivovarnické a sladovnické práce	600	300
Mlékárenské práce	600	300
Pekařské, cukrářské práce	600	300
SKUPINA: <u>Textilie a oděvy</u>		
Barvení a chemická úprava textilií	600	300

SKUPINA: Kůže, kožené výrobky, pryžové výrobky a výrobky z plastických hmot

Zpracování kůží	600	300
Zpracování kožesin	600	300
Zpracování gumárenských směsí	600	300

SKUPINA: Děvařská výroba, výroba nábytku, hudebních nástrojů a ostatních výrobků

Truhlářské práce	600	300
Zlatnické a klenotnické práce	600	300
Opravy hudebních nástrojů	600	300

SKUPINA : Papírenská a polygrafická výroba

Polygrafická výroba (posuzovat individuálně podle specializace)	600	300
--	-----	-----

SKUPINA: Stavebnictví

Zednické práce	600	300
Tesařské práce	600	300
Obkladačské práce	600	300
Pokrývačské práce	600	300
Klempířské práce	600	300
Štukatéřské práce	600	300
Podlahářské práce	600	300
Vodoinstalačské práce	600	300
Izolačské práce	600	300
Kominické práce	600	300
Topenářské práce	600	300
Vodoinstalačské, topenářské práce	600	300
Montáž suchých staveb	600	300

SKUPINA: Ostatní

Čištění textilu a oděvů	600	300
Holičské a kadeřnické práce	600	300
Hostinská činnost	600	300
Kosmetické služby	600	300
Pedikúra-manikúra	300	150
Fotografické práce	600	300
Aplikace, výroba a opravy ortopedické obuvi	-	440 x)

Samostatně stojí

Nehtová modeláž xx)	40	40
Nehtová modeláž	160	80
Manikúra	200	100
Pedikúra	200	100

x) vstupní předpoklad - vyučen v příbuzném oboru, úplné střední odborné s maturitou

xx) vstupní předpoklad - absolutorium kurzu manikúra nebo pedikúra nebo manikúra a pedikúra.

SKUPINA: <u>Chemická výroba</u>		
Výroba a zpracování paliv a maziv	600	300
Nákup, prodej a skladování paliv a maziv	600	300
SKUPINA: <u>Ostatní</u>		
Výkon zeměměřických činností	600	300
SKUPINA: <u>Průvodcovská činnost</u>		
Horská, průvodcovská činnost	200	120
Průvodcovská činnost v oblasti cestovního ruchu	200	120
Provozování cestovní agentury	600	300
Vodní záchranná služba	300	180
Jednoduché účetnictví	40	40
Podvojně účetnictví	120	120
Mzdové účetnictví	80	80
Celní deklarant	300	150
trvalé líčení (permanentní make-up) xx)	-	64
Masérské, rekondiční a regenerační služby	-	150
xx) přístup do kurzu podle podmínek provozování živností vázaných „činnosti, při kterých je porušována integrita lidská kůže“.		
Provozování solárií	-	40 x)
Aplikace, výroba a opravy		
a) protéz	-	310
b) trupových ortéz	-	190
c) končetinových ortéz	-	300
d) měkkých bandáží	-	220 xx)
SKUPINA: <u>Výroba strojů a přístrojů všeobecná a pro určitá hospodářská odvětví</u>		
Puškářské nebo nástrojařské práce	600	300
SKUPINA: <u>Ostatní</u>		
Pracovník bezpečnostní služby	-	150
Asistent likvidátora - správce konkursní podstaty	-	120

x) přístup do kurzu podle provozování živností vázané „provozování solárií“

xx) střední v příbuzném oboru

3. Statistika rekvalifikačních kurzů

Při průzkumu byly využity kontaktní adresy firem, organizací, institucí, nadací, škol apod., které měly do konce roku 2002 platnou akreditaci /firmy, které získaly platné ověření v letech 1999 – 2002/. 1124 firem je druhý nejvyšší výsledek v historii průzkumu a odpovědělo také 440 firem, což je nevíce v absolutním vyjádření. Návratnost dotazníků byla čtvrtá nejvyšší v historii průzkumu. Také počet akreditovaných oborů vzrostl o 19 % na hodnotu 1442.

Celkový počet rekvalifikovaných osob (39703) se dramaticky nesnížil ani nezvýšil. Obdobně také průměrný počet rekvalifikovaných na firmu – 110 osob.

U technickohospodářských pracovníků je vidět znatelný posun v profesích/ pracovních činnostech, ke kterým je udělována rekvalifikace. Vedle klasických, po řadu let opakujících profesí/oborů (vše co souvisí s PC, účetnictvím, marketingem) se objevují nové profese jako je správce konkurzní podstaty, řízení rozvoje organizace, řízení lidských zdrojů, systém práce s lidmi, obchodní zástupce, vzdělávání spojené s EU, různé druhy manažerů a jejich specializací.

U pracovníků služeb nechybí osvědčené kosmetické a sportovní profese a další klasické služby. Objevuje se větší počet rekvalifikovaných u jednoho z největších zaměstnavatelů – Českých drah.

Nově vzrůstají počty rekvalifikovaných u dříve neprovozovaných služeb v oblastech zdravotně sociální, v oblasti jakosti a měření a dalších rekvalifikačně neznámých profesí/ pracovních činností jako je například podnikový ekolog, lektor školitel, tlumočnick – překladatel.

U dělnických profesí je velká skupina oblíbených činností spojených s oblastí dopravy, obsluhou motorových pil a dalších zařízení. Významné místo si stále udržují nespécifické rekvalifikace. Nově vznikají některé profese/pracovní činnosti, které jsou úzce specializované, případně vycházejí z technických a bezpečnostních norem.

Je patrná velká různorodost forem rekvalifikačních aktivit. Tyto formy jsou podmíněny obsahem kurzů, délkou, počtem opakování i rozsahem hodin a kvalitou studujících.

Až na drobné výjimky vede v regionálním rozložení kurzů hlavní město Praha a severomoravský region. Trvale nejnižší hodnoty, které vykazoval jihočeský region.

Z rozdělení trhu v oblasti rekvalifikací vyplývá, že školy včetně soukromých dlouhodobě zaujímají pouze hodnotu kolem 20 % (průzkum sleduje pouze počty škol a firem).

V úhradách rekvalifikací vidíme posun ve prospěch od účastníků kurzu a úřadů práce a naopak podstatné snížení podílu úhrady rekvalifikací vlastními podniky.

Podnikového vzdělávání se zúčastnilo 6 % firem z respondovaných firem. Vykázané procento je mírně vyšší než-li v minulých letech. Stále však podstatně zaostává za publikovanými údaji ze zemí EU.